

FOTO MAD

Cuosts da 40 tochen 60 milliuns francs

Igl implot da fotovoltaica SedrunSolar sur Selva-Tschamut vegn a custar denter 40 e 60 milliuns francs, sch'el sa vegnir realisaus. Quei sorta d'ina emprema calculaziun groppa che l'Energia Alpina ha fatg. Lezza preveda d'ereger quei implot sin ina surfatscha da 18 hectaras. Quel duess lu furnir electricitat per rodund 5000 casadas. Entochen la fin da settember vul l'interpresa inoltrar la damonda da baghegiar. Dacuort ei in indrez da test vegnius mess en funcziun. (fmr/hh)

Rimnar experientschas davart aura, menaschi e construcziun

L'Energia alpina ha installau in indrez da test da fotovoltaica el territori Cuolm Val – Scharinas, buca lunsch naven dil territori da skis da Sedrun. Cun quel vul ella far experientschas davart l'aura, il menaschi e la construcziun. Ils resultats duein allura survir al project per in grond implont da fotovoltaica sin ina surfatscha da 18 hektaras.

HANS HUONDER/FMR

Igl atun vargau ein dus gronds projects per implonts da fotovoltaica en Val Tujetsch vegni encouschents: Quel da NalpSolar dall'Axpo en Val Nalps e quel dall'Energia alpina – in'interpresa cumpleinamein els mauns dalla vischnaunca – da SedrunSolar el territori da Cuolm Val – Scharinas sur Tschamut/Selva.

Indrez da test

Per saver eruir l'efficienza della producziun d'energia electrica, mo era per far experientschas cull'aura e culs indrez ei vegniu installau a Cuolm Val – Scharinas in indrez fotovoltaic da test. Quel ei vegnius mess en funcziun l'jamna vargada. Quei indrez ei ina part dil project SedrunSolar dall'Energia alpina che proveda la vischnaunca da Tujetsch cun energia regenerabla. Las experientschas che veggan rimandas ils proxims meins cun quei indrez duein survir agl implont fotovoltaic previus en quei territori sin ina surfatscha da rodund 18 hektaras. Ils iniziants dall'Energia alpina ein perschuadi da quel: «Igl ei in project fetg empermettent el rom dalla strategia d'energia 2050 dalla Confederaziun.» Igl indrez da test cumpeglia plirs moduls da fotovoltaica. Il sistem da construcziun ei sper l'irradiazion dil sulegl ina dallas cumpONENTAS che veggan examinadas en quei connex.

Medemamein duei veginr intercuretg tgei effect che l'installaziun ha sillia biodiversitat locala. «Las experientschas che nus fagein flessegian el dessegn definitiv digl implont», scriva l'interpresa en ina

Las treis retschas cun moduls da fotovoltaica.

FOTO MAD

communicaziun als mieds da massa. La construcziun digl indrez da test cun treis retschas da moduls ina davos l'autra seigi l'emprema da quella sort en Svizra e corrispondi als plans pigl implont futur.

Grond project

Il project da fotovoltaica SedrunSolar ei previus el territori denter las lavineras existentes a Scharinas e la

sutgera Val Val – Cuolm Val. Il liug ha ina bun'exposiziun enviers il sulegl. El ei denton era contonschibels sin ina via e dispona ella vischinanza d'ina lingia da tensiun media dalla reit d'electricitat. La surfatscha previda persuenter ha ina grondezia da rodund 18 hektaras. Cun ina prestaziun da rodund 17 mw/p ed ina producziun annuala da rodund 23 gw/uras savess igl implont cuvierer il basegns d'ener-

gia electrica dalla vischnaunca da Tujetsch, respectiv da rodund 5000 casadas. Sco quei ch'ils iniziants scrivan, ha l'Energia alpina sviluppau il project SedrunSolar communablamein ensembe cun pliras interpresas incaricadas persuenter. El seigi empermettents. «Nus essan perschuadi ch'il project SedrunSolar ha il potenzial d'adempir in'impurtonta contribuziun – era cumpatibla cull'ecologia – en favur dil provediment svizzer cun electricitat igl unviern», constatecha l'Energia alpina. Ils iniziants ein perschuadi da saver sviluppar in project cun influenza minimala silla cuntrada e silla biodiversitat. L'Energia alpina ha realisau ils davos onns plirs implonts da producziun d'energia electrica tenor ils principis dalla persistenza. Aschia era gia differents indrezs da fotovoltaica. Ell'ordinaziun tier la lescha d'energia ch'ei gest vegnidha messa en vigur dalla Confederaziun, veggan differents detagls dalla realisaziun d'indrezs fotovoltaics gronds stipulai. (Mira era intervista.)

Iniziants dall'Energia alpina

«Las premissas ein bunas»

L'Energia alpina lavura cun tutta forza vid siu project SolarSedrun el territori da Cuolm Val e Scharinas. Igl indrez da test duei gidar a contonscher la soluziun la pli optimala pil grond implont da fotovoltaica.

HANS HUONDER/FMR

Avon ch'igl implont SedrunSolar sappi vegnir realisaus ei bia da sclarir. Las damondas da bagheggiar pretendan in tschuppel detags dil project. Mo buca mo quei: L'idea d'in project da tala dimensiun en ina cuntrada alpina procura era per l'attenziun dallas organisaziuns digl ambient e dalla cuntrada. La FMR ha discurriu cul president dil cussegl d'administraziun dall'Energia alpina Claudio Deplazes, il meinafatschenta da quella Ciril Deplazes ed il president communal da Tujetsch Martin Cavegn.

FMR: Quels dis haveis Vus mess en funcziun igl indrez da test da fotovoltaica el territori da Cuolm Val – Scharinas. Ei in tal indrez da test in'obligaziun per projects da fotovoltaica gronds?

Claudio Deplazes: Na, quei ei ne-gin'obligaziun. Cun quel savein nus denton recaltgar impurtontas datas ed informaziuns davart l'aura ni era l'irradiaziun dil sulegl. Quei ei calculaziuns ch'ins sa buca semplamein far dil biro anora. La finamira ei da survegnir resultats che nus savein nezegiar silsunter per planisar ed ereger igl implont cun 4000 meisas da fotovoltaica a mintgama rodund 20 meters quadrat. Nus lein era saver co il material reaghescha sin in'altezia da 2100 m s.m. Cun ereger treis retschas ina davos l'autra savein nus era constatar sch'ei dat umbriava sin ina ni l'autra meisa.

Ciril Deplazes: Igl ei previu da colligar igl indrez cullas meisas da fotovoltaica vid ancras furadas ella tiara, semegliont al sistem da montar lavineras. Quei ei in sistem era en favur digl ambient, la finamira ei da desister da betun. Quei

sistem ei era pli sempels d'allontanar in di. Per fermar 4000 meisas cun fotovoltaica pretenda ei da far tut en tut 32 000 ruosnas el terren.

Con lunsch ei la planisaziun digl implont s'avanzada e co vesa igl urari ora?

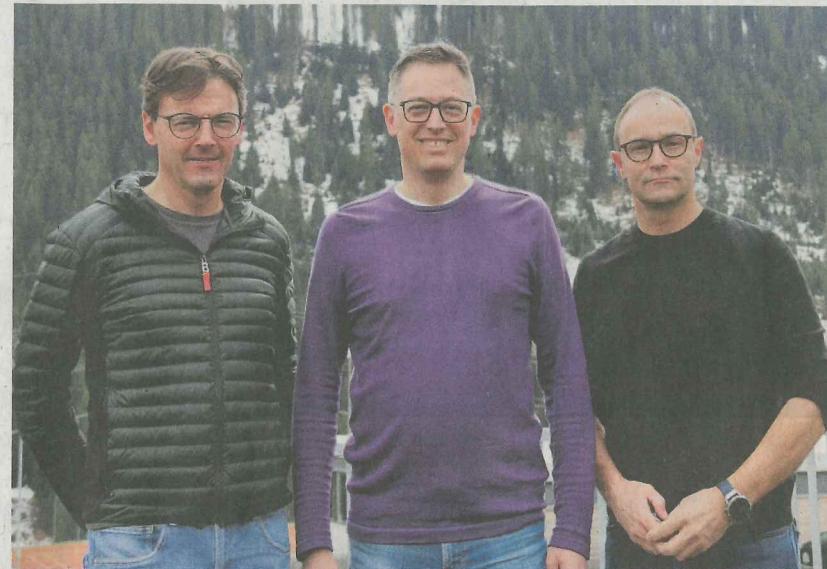
Claudio Deplazes: In emprem sboz dalla lubientscha da bagheggiar ei gia vegnius presentaus al cantun. Nus havein era giu in'emprema conferenza cun organisaziuns digl ambient e dalla cuntrada. Ei suondan ussa era contacts culs purs. La finamira ei da saver inoltrar la damonda da bagheggiar la fin da settember 2023 e da saver bagheggiar in'emprema part digl implont las stads 2024 e 2025. Parallelmein sefatschentein nus il mument era dil process dil transport dall'energia producida leu. In grond avantatg en quei connex ei che colligaziuns ein gia ella vischinanza grazia al territori da skis. Nus collaborein il mument cun pliras fa-

«Il terren pertuccau dil project s'auda alla vischinanza.»

Martin Cavegn

tschentas. Naturalmein che la populaziun dalla vischinanza ha lu era in plaid el capetel.

Ciril Deplazes: Sche nus lein profitar dil sustegg finanziyal dalla Confederaziun sto 10 % dall'energia digl entir implont star a disposiziun la fin da 2025.

Ciril Deplazes, Claudio Deplazes e Martin Cavegn (da sen.) ein optimists pil project da fotovoltaica el territori da Cuolm Val – Scharinas sur Tschanut/Selva. FOTO HANS HUONDER

L'ulteriura part digl implont sto lu vegnir erigida entochen la fin 2030.

Martin Cavegn: Il terren pertuccau dil project s'auda alla vischinanza. Quei facilitescha la situaziun e la procedura. Nus havein tut interess dà realisar in implont ch'ei era cumpurteivels cugl ambient. Per quei motiv vegn igl entir process era accumpignaus d'in specialist sin quei sectur. Ina preanalisa en quei connex ei gia fatga. Dil reminiscent: Ils interress pertuccont fauna vegnan repesentai dil guardiaselvaschna Ueli Jörimann, cau dil district da catscha I.

Il project vegn realisaus dall'Energia alpina, tgei spetga finanzialmein sin ella?

Ciril Deplazes: Ei dat calculaziuns da cuosts per exemplu pil project da fotovoltaica a Gondo. Sin fundament da lezzas calculaziuns savein nus che nus

stuein quintar cun in'investiziuns dentar 40 e 60 million francs. Igl implont da test che nus havein installau vegn a mussar con lunsch in ord l'auter ch'ils panels ston esser per haver igl effec giavischau. Sequent'quella distanza sa ei dar ina midada tiel diember da meisas da fotovoltaica previdas. La Confederaziun surpren maximum 60 % dils cuosts buca curclai. Quella calculaziun vegn fatga treis onns suenter ch'igl indrez ei en funcziun.

Martin Cavegn: Nus fagein in management da project prudent ed effectiv.

Quei ei impurtont surtut era pervia dils cuosts. Ord vesta dalla vischinanza ei il project fetg interessants, era en connex cul diember da plazzas da lavour che nus savein scaffir cheutras.

Semeglionts projects dat ei il mument plirs en Svizra. Tgei avantatgs ha il

Vies tenor Vies manegiar en cumpa-regliaziun cun auters?

Martin Cavegn: Il liug ei gia engreviaus cun lavineras e cun ina zona da turism. Leutier sesanfla el buca en ina zona da protecziun. Probabel ein era negins animals selvadis periclitai leu en lur spazi da viver. Il contrari savess esser il cass: Suenter ch'igl implont ei realisaus han differentas specias d'animals dapli protecziun ch'ussa, damai ch'il terren sut ils panels vegn surschaus alla natira. **Claudio Deplazes:** In dils gronds avatattgs che nus havein ei il sustegn dalla vischinanza e ch'il terren s'auda a lezza. Secundo l'infrastructura avon maun cun via e colligaziuns d'electricitat ella vischinanza. Per tut quei stuein nus buca investir millioni. Sco interresa che s'auda alla vischinanza savein nus luvrar speditiv, pertgei il temps ei scarts ed aschia drova ei spertas decisiuns.

Eis ei da quintar cun opposiziun d'organisaziuns dalla cuntrada e digl ambient?

Martin Cavegn: Cun quellas menein nus in dialog transparent. Sche nus collaborein, dat ei buca opposiziun. Lur meinis vegnan integrati el project. Ei de-penda se capescha era dil pareri digl accumpagnader ecologic. Eventualmein vegn ei ad esser necessari da procurar per mesiras ecologias da recumpan-saziun.

Claudio Deplazes: Suenter las vacanzas da stad vegnir nus ad haver in proxim termin cullas organisaziuns digl ambient e dalla cuntrada, lu havein nus era emprems resultats digl indrez da test. Ella fasa che nus essan ussa havein nus gia risguardau entgins giavischs da lur vart. Entochen ussa ei il tenor status positivs.